

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput II. Bruno una cum sociis suis ad Hugonem, Gratianopolitanum episcopum, venit, Cartusiæ eremum ab eo obtinet, austere admodum in hac vivit, ac post sexennium circiter a Pontifice evocatur, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

A

ANNOTATA.

a Sanctus hic Pontifex ad S. Petri Cathedram anno 1075 fuit euectus, annoque 1085 obiit, uti ad 25 Maji diem, quo colitur, Romanoque inscriptus est, in *Comment. Vitæ ejus prævio doctumimus*.

b Henrico patri anno 1086 successit, annoque 1106 vivere destit, uti ad utrumque hunc annum Pagius in *Criticis aliisque scriptores docent*.

c Quid de tota illa luctuosa damnati historia sentiendum sit, colligere potest studiosus lector ex iis, quæ in *Commentario prævio* § 10 et *tredecim sequentibus fuisse in rem illam disputata sunt*. Notet interim inprimis, horreni prodigii narrationem, a Puteano hic suppedatam, a narratione, quam concinnata ab antiquiore Sancti nostri biographo Vita complectitur, non parum in adjunctis discrepare. Præterquam enim, quod hæc sepulturæ in sterquilino non meminerit, prodigium non publice in ecclesia, uti hic Puteanus ait, sed intra privatos domus defuncti parietes, cum corpus ejus, terræ mandandum, ad ecclesiam deferendum esset, evenisse refert, licet interim, non secus ac Puteani narratio, rem coram ingenti populi multitudine gestam memoriæ prodatur.

d Fuerintne S. Brunonis ætate ullæ in Parisiensi defunctorum Officio Lectiones recitatae, est dubium, uti etiam an, si vere recitatae fuerint, una ex hisce a vocibus Responde mihi inceperit. Ad *Commentarii prævii* num. 228 et seq.

e Sanctum nobili genere Colonie Agrippinatum esse, inter omnes convenit.

f Brunonem scholarum seu, quemadmodum hic scribitur, scholarium, non Parisiensem, sed Remensium magistrum exstitisse, in ejus elogio, *Commentarii prævii* num. 7 dato, diserte traditur. Neque vero Sanctus, dato etiam, eum ferale damnati prodigio Parisiis adstitisse, litteras unquam ibi docuit, uti ostendunt, quæ huc facientia *Comment. prævii* § 8 adduci in medium.

g In primis scilicet duo *Commentarii*, quorum alterum in *Psalmos*, alterum in omnes S. Pauli Apostoli *Epistolas* concinnavit. Ad *Commentarii prævii* § 42.

h De Landuino, aliisque, quos Sanctus allocutus hic memoratur, uti etiam de S. Rufi monasterio videtur, quæ *Commentarii prævii* num. 455 et aliquot seqq. adducta sunt.

i Ad divitem Epulonem hic alluditur.

k Marci cap. 1, v. 13.

l Ita fere *Lucæ* cap. 15, v. 3.

m *Matthæi* cap. 11, v. 11.

n *Matthæi* 5, v. 2.

o Ita fere *Lucæ* 5, v. 7 et 8.

p *Act.* 5, v. 19.

q *Act.* 2, v. 58.

r *Jeremiæ* cap. 18, v. 8.

s *Ecclesiastici* cap. 2, v. 22.

t *Proverborum* cap. 1, v. 24, et quatuor seqq.

u *Epist. 1 Joannis*, cap. 2, v. 16.

x Ita fere *Osee* cap. 4, v. 1.

y Paulo aliter *Jeremiæ* 4, v. 25 et binis seqq.

z Non quod ea haud fuerint vere penitenti peccata antecedentia remissa, sed quod, qui relabitur, relatum ex eadem fructum amittat.

aa Eam scilicet, qua quis, relicto peccato, ad perfectionem contendat.

bb *Lucæ* cap. 14, v. 55.

cc Ita fere *Matthæi* cap. 19, v. 21.

dd *Matthæi* 19, v. 25.

ce Ita fere *Proverborum* cap. 11, v. 28.

ff *Ecclesiastici* 41, v. 10.

gg *Epist. 1 ad Timotheum* cap. 6, v. 9.

hh *Adi Psalmum* 54, v. 5, et quinque seqq.

ii *Psalmus* 62, v. 5.

kk *Exodi* cap. 5, v. 3.

ll Ita fere *Jeremiæ* cap. 9, v. 2.

mm *Threnorum* cap. 5, v. 27 et 28.

nn Ita fere *Osee* cap. 2, v. 14.

oo *Cantic. Canticor.* cap. 8, v. 5.

pp De hoc monasterio videtur *Commentarium prævium* num. 456.

qq De sancto hoc antistite, de quo ad diem 1 Aprilis, quo colitur, actum apud nos jam est, videtur etiam, quæ *Vitæ præced. subnexa sunt*, *Annotationa ad lit. g.*

rr Guigo, de S. Brunone ejusque sociis, ad S. Hugonem, Gratianopolitanum episcopum, accedentibus, in scripta a se Sancti hujus antistitis Vita verba faciens, solum ex illis Hugonem, qui capellanus dicebatur, sacerdotio functum fuisse, tradit; illum autem Puteanus ita hic interpretatur, ut significatum duntaxat voluerit, Hugonem tunc solum exstitisse, non quidem qui sacerdotio initiatus esset, sed qui præterea dignitate seu canonici seu pastoris auctus foret? Verum hujusmodi interpretationem verbis Guigonis (vide hæc *ment. prævii* num. 442) parum admodum esse accommodam, quis non videat?

ss *Ezechielis* 18, v. 21 et sequenti: Si... impius egerit penitentiam, ... omnium iniquitatum ejus... non recordabor.

tt *Apocalypsoos* 18, v. 7.

uu *Deuteronom.* 25, v. 2.

xx Ita fere *Jeremiæ* 31, v. 6.

yy *Jeremiæ* 50, v. 8.

zz *Jeremiæ* 48, v. 6.

aaa Ita fere *Zachariæ* 2, v. 6.

bbb Ita fere *Jobi* 19, v. 29.

ccc *Cant. Cantic.* 8, v. 14.

ddd Benigna interpretatione hic indiget biographus; neque enim, Jonam, uti velle videtur, periisse seu damnatum esse, putandum est.

eee *Adi*, quæ in *Vitæ præced. ad lit. h* annotata sunt.

CAPUT II.

Bruno una cum sociis suis ad Hugonem, Gratianopolitanum episcopum, venit, Cartusie eremum ab eo obtinet, austere admodum in hac vivit, ac post sexennium circiter a Pontifice evocatur, vocantique obtemperare statuit.

Factum est autem, dum appropinquarent civitati, vidit idem episcopus in somnis Deum, in solitudine Carthusie dignum sibi habitaculum construendum. Vidit etiam stellas septem aureas, in modum coronæ dispositas, a terra paululum

AUCTORE
FRANCISCO
A. PUTEO.

Sanctus ejus-
que socii Gra-
tianopolim
adveniant,
benigneque
ab Hugone
episcopo,

AUCTORE
FRANCISCO
A. PUTEO.
a

qui visione sibi
oblata desi-
gnari illos
putat, exci-
piuntur.

Ac primo qui-
dem ab eo, qui
de proposito
illorum diffi-
cultate

* i. e. non
habitata

paululum elevatas, et a cæteris, quæ in firmamento sunt, in situ, motu, colore et splendore differentes, ejusdem numeri viris septem (tot enim ipsi erant) itineris ducatum præbentes a. Mane autem facto, cum esset super visione hujusmodi sollicitus, affuerunt pulsantes ad fores episcopalis palatii dicti septem viri, beatus scilicet Bruno cum suo, licet brevi, sancto tamen collegio. Quod cum fuisset eidem episcopo nunciatum, confestim jubet eos introduci. Ipsi vero ingressi, et ad pedes ejus humiliter prostrati, petita et obtenta benedictione, sui ad eum adventus causas enarrantes, petierunt, ut locum aliquem dignaretur eis in sua diocesi ostendere, et sua benigna clementia, pia erogatione concedere; in quo a mundi hujus periculis, et ab hominum ceterorum consortio segregati, desiderium suum perficere, soli Deo digne servire, et dignum ipsi habitaculum possent exstruere.

50 Hæc audiens beatissimus episcopus, tanquam non amplius de visione, quam jam impletam videbat, sollicitus, eos cum ingenti gaudio, non solum gratanter, sed etiam reverenter suscepit, et benigne tractavit. Quibus et B visionem illam, quam nocte illa per somnum viderat, enarravit, et ait: Fratres et filii mei in Christo dilectissimi, propositum et desiderium vestrum non solum non reprobo, sed etiam vehementer commendo. Mundus enim iste, talibus et tantis plenus est laqueis, periculis, calamitatibus et miseris, ut electos plerumque cogat prospera quæque despiciere, et Deum per adversa quærere, cum non possint Deum simul cum mundo diligere. Nam duo isti amores duas civitates constituunt, quæ sibi invicem adversantur, Dei scilicet et diaboli. Deus autem bonus, immo summum bonum est. Mundus vero totus in maligno positus est. Hinc præ cæteris magis dilectus Apostolus ait: Si quis diligit mundum, non est charitas Patris in eo b. Unde cum decrevisset Deus Sodomorum civitates delere, ait angelus ad beatum Loth, qui ad Dei civitatem pertinebat, Salya, inquit, animam tuam, et noli respicere post tergum, nec stes in omni loco circa regionem, sed in monte salvum te fac, ne et tu similiter pereas c. Sancti enim illi, quibus dignus non erat mundus, Apostolo teste, egentes, angustitati, afflicti, circumierunt in melotis, in pellibus caprinis, in solidinibus errantes, in montibus et speluncis, et in cavernis terræ d.

51 Et ideo testimonio fidei probati inventi sunt. Quorum vestigia sequi et imitari laudabile est et utile, sed difficile in regionibus istis frigidis maxime, quæ non sunt sicut Ægyptus, Thebais, Scythia e, aut Palæstina. Est enim in montibus istis altissimis, quos cernitis inter cæteras solitudines, eremus quædam, quæ Carthusia nuncupatur, decem fere miliaribus a civitate distans, ampla quidem, sed penitus inhabitata *, solis feris pervia; hominibus vero et cæteris mansuetis animantibus propter loci asperitatem pene incognita, altis et tanquam excisis hinc inde rupibus et scopulis circumvallata, infructuosis arboribus consita, supra modum frigida, et pro majore parte temporis nivibus operta, et adeo prærupta, sterilis et infructuosa, ut nihil in ea seri valeat sive meti. In ejus medio est quidam parvus fluvius, qui Gnerus mortuus, quasi quædam imago mortis, dicitur, ex circumstantibus undique montibus collectus, et cum strepitu maximo, torrentium

aut inundantium aquarum more, fluens. Ad D quam quidem Carthusianam eremum est accessus gravis et laboriosus, ingressus vero difficilis et periculosus, utpote inter duas miræ altitudinis rupes, quæ velut rectæ lineæ sursum se erigunt, et in culmen tandem pene coeunt, ita ut introeuntibus horrore sint et terrore.

52 Et ut paucis agam, tanta est loci illius asperitas, tantus horror, ut carcer potius aut purgatorii locus, quam humanæ vitæ habitaculum dici possit f. Unde difficile videtur sine singulari dono Dei, apud quem nihil est impossibile, homines illic habitare posse, aut saltem diu perseverare; scitis autem, fratres mei, quam grave sit post missam manum ad aratrum retro aspiciere. Unde metuendum est exemplum uxoris Loth, quæ retrospexit, et ubi aspexit, ibi remansit, et in salem conversa est, ut suo prudentes condiret exemplo g. Quam autem verbis illis finem fecisset beatissimus episcopus, B. Bruno respondit: Reverendissime pater, terribilis profecto est, u taudivimus, et jam in parte cernimus, locus iste. Nos autem locum talem ad penitendum quærimus. Et quamquam infirmus sum et fragilis, in Dei tamen, qui potens est, misericordia confidimus, et speramus, ut qui nobis dedit huc veniendi voluntatem, dabit et perseverandi potestatem, cum non sit abbreviata manus ejus, quo minus, sicut olim, ita et nobis nunc magnalia sua possit ostendere. Ipse enim scopulos torrentium inclinavit, ut requiesceret populus in Arnon, et recumberet in finibus Moabitarum. Ipse Jonathan et armigerum ejus, reptantes manibus et pedibus, per eminentes petras et scopulos, in modum dentium præruptos, de hostium manibus, data ipsis de illis victoria, liberavit.

53 Ipse tantam multitudinem filiorum Israel et vulgus innumerabile in deserto manna de caelo misso nutritivum. Nunquid et nunc panem dare non poterit, aut parare mensam populo suo? Ipse corvis præcepit ut pascerent Heliam in Carmelo, qui et paverunt Paulum in Ægypto. Ipse prandium, quod messoribus Abachuc paraverat in Judæa, Danieli misit in Chaldaeam. Ipse panes in deserto multiplicavit, ex quibus tantam hominum multitudinem satiavit. Ipse dat jumentis escam ipsorum, et pullis corvorum invocantibus eum. Ipse pascit volatilia cæli, quæ non serunt, neque metunt, neque congregant in horrea. Nonne et nos Domino pluris sumus illis? Non itaque, etiamsi nobis defuerint humana solatia, de Dei præsentia diffidimus, et providentia, cum potens sit de lapidibus istis, quos vidimus, panes facere, et aquam in vinum convertere. Qui etiam, quum voluerit, potens est dare nivem sicut lanam, et nebulam sicut cinerem spargere. De tanta igitur ejus potentia et bonitate confisi, iterum ac iterum humiliter supplicamus, ne desiderium nostrum ultra differas, aut nos in hac nostra petitione confundas h. Tunc beatus Hugo, eorum constantiam, et in cæpto proposito perseverantiam considerans, ne eorum vocationi, et divinæ voluntati resistere videretur, ait: Desiderium vestrum, dilectissimi, ego pariter implere desidero, nec ideo distuli, ut auferatur, sed ut dilatione potius augeatur.

54 Videns itaque voluntatem vestram, in Christi charitate radicatum et fundatum, vobis et iis, quos eadem charitas vobiscum traxerit, nunc et in posterum, fratres, locum prædictum, et quicquid

nonnulla dis-
serit, e Bru-
nonis verbis

f

g

E

pleni in Deum
fiducia con-
stantesque
deprehen-
si

F

h

Carthusia ere-
mo donatum,
tum vero,

A quicquid juris vel actionis in eo habeo, plena libertate concedo. Et hoc idem a cæteris omnibus, qui jus aliquod in eo habent, fieri procurabo, vobisque et vestris omnibus omnem possibilem mihi humanitatem, quamdiu vixero, libenter exhibebo. Et nihilominus pro pace et quiete vestra ad removendum ea, quæ vestro proposito contraria sunt, domum unam super pontem, qui inter duas rupes prædictas situs est, in introitu dictæ solitudinis ædificari volo, et auctoritate divina prohibebo, ut fœminæ per terminos vestros nullatenus transeant, neque viri arma portantes. Prohibebo pariter intra dictos terminos piscationem, venationem, et avium captationem, ovium, caprarum, atque omnium domesticorum animalium pascua et transitum, Deum rogans, ut obedientes huic nostræ donationi et prohibitioni in sua gratia multiplicet, et in omnibus bonis, quæ ibidem usque in seculi finem gerenda sunt, partem eisdem tribuat; inobedientes vero divino iudicio puniendos relinquo, quos et per secularem potestatem puniri curabo *i*.

i
Deo prius, ut
ipsis adesse
dignetur, in-
vocato.

B His dictis, surgens amplexatus est eos, flevitque præ gaudio super singulos eorum, laudans et benedicens Deum de adventu ipsorum. Et deinde benedixit eis dicens: Omnipotens semper Deus, cuius misericordiæ nec mensuras ponere possumus, nec tempora definire; qui, quos vis, vocas, et quos vocas, hos justificas et magnificas, respice, quæsumus, oculis clementiæ tuæ super hos famulos tuos, quos ad tuæ servitutis obsequium invitare dignatus es, et præsta auxilium gratiæ tuæ, ut, quæ tibi placita sunt, tota virtute perficiant. Reple eos venerabilibus virtutibus tuis, quibus muniti, carnis, mundi et dæmonum insidias superare, et inde victoriæ coronam immarcescibilem recipere valeant, crescereque eos facias in mille millia, et eos, necnon et illos, qui eorum vestigia secuti fuerint, et in dictæ solitudine usque in finem vitæ suæ in vera humilitate et charitate perseveraverint, ab omni culpa et pœna liberos, Sanctorum tuorum collegio sociare digneris. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

*in eam etiam
ducuntur.
Cellulas ibi-
dem ædifi-
cant,*

C Post hæc autem, quia dictus Bruno et ejus sodales omnes erant propter itineris labores non modicum nec immerito fatigati, retinuit eos idem beatissimus episcopus in suo episcopali palatio, et eos sua solita benignitate procuravit et recreavit per dies aliquot. Quibus expletis, et preparatis ac dispositis omnibus, quæ necessaria erant in via, ascenderunt in montem et intraverunt ac inhabitare cœperunt dictam eremum Carthusiæ circa solemnitatem nativitatis sancti Joannis Baptistæ, anno salutis nostræ supra millesimum octogesimo quarto *k*, antecedente et dirigente eos, ac in omnibus et per omnia adjuvante, et de necessariis providente præfato beato Hugone episcopo *l*. Et ibidem in parte superiore montis, quæ nunc dicitur Ad beatam Mariam de Casalibus, ædificare cœperunt ecclesiam, necnon et parvas cellulas, non longe a dicta ecclesia distantes, circa quemdam fontem, qui usque in præsentem diem vocatur fons Brunonis, de se tamen invicem distinctas et aliquantulum separatas, ne alter alterius solitudinem impediret *m*. In quibus singuli per singulas more illorum antiquorum Ægyptiorum monachorum habitabant *n*. Ubi silentio, lectioni, orationi, atque operi manuum, maxime in con-

Octobris Tomus III.

scribendis libris, jugiter insistebant *o*. Qui exinde dicti sunt Fratres Carthusienses, a nomine loci nomen sibi imponentes, a quibus etiam Ordo iste Carthusiensis originem sumpsit pariter et nomen.

57 Ipsi enim septem (beato Brunone cæteros, qui sibi eum in Priorem et animarum suarum pastorem elegerant, et cuius obedientiæ, beato Hugone episcopo annuente, se submiserant, dirigente *p*) volentes mundum, quem reliquerant, et quæ in mundo sunt, omnia, quæ sunt concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum, et superbia vitæ, sibi subicere, quandam vivendi normam satis arduam instituerunt, quam et ipsi tenuerunt, et posteris suis tenendam mandaverunt. Nam contra superbiam, quæ initium est omnis peccati, et contra ejus nefandam sobolem, invidiam scilicet, ambitionem et vanam gloriam, et si qua sunt alia, fecerunt sibi vestes breves et angustias de grosso panno albo, vili et rudi, quæ eos contemptibiles intuentibus redderent et abjectos, et illis horrore essent potius, quam ipsis honori. Et quamvis in sordido habitu interdum superbia lateat, fecerunt tamen ipsi ad eam profugandam, quicquid facere poterunt. Contra cupiditatem vero, quæ radix omnium malorum dicitur, et avaritiam, quæ idolorum servitus nuncupatur, certos terminos juxta locorum suorum fertilitatem aut sterilitatem majores minoresve præfixerant, ita ut extra eos, etiamsi totus mundus eis offerretur, nec saltem, quantum pes humanus occupare potest, liceret possidere.

AUCTORE
FRANCISCO
A PUTEO.
o

vivendique
modum,

p

E

58 Certum etiam numerum, quem transgredi nullo modo liceret, animalibus et pecoribus imposuerunt. Et ut non esset eis quandoque necessarium, vel plus terræ quam dictum est, possessioni suæ addere, aut pecorum numerum augere, duodecim tantum monachos cum tertio decimo Priore, ac sexdecim conversis, paucisque mercenariis, nullo prorsus superaddito, in suis domibus esse perpetuo decreverunt. Ad edomandam autem carnis concupiscentiam, et legem membrorum, quæ repugnant legi mentis, duris semper ad carnem cilicis utebantur. Secunda, quarta et sexta feriis, pane et aqua et sale, sicut placebat, contenti erant. Tertia vero, quinta et Sabbato legumina vel aliquid hujusmodi et vinum, et in feria quinta etiam caseum vel aliquid aliud a coquinario recipiebant, ab omni tamen etsi carniū tam sani quam infirmi perpetuo abstinebant. Panes albos non comedebant, sed solum tortas *q*, licet de tritico. Vinum purum nunquam bibebant, sed bene dilutum, quod vocant limphatum, et hoc dumtaxat in prandio et cœna, et diebus illis, quibus eo uti et cœnare licebat. Jejuniis fere continuis et prolixis vigiliis carnem macerabant. Pisces nunquam emebant, sed si forte gratis eis dabantur, eos in charitate recipiebant, et juxta offerentium voluntatem (diebus tamen, quibus eis vesci licebat) distribuiebant.

cujus capita
aliquot

F

q

59 Officium divinum, diurnum pariter et nocturnum, tam in ecclesia, diebus et horis illis, quibus in eam conveniebant, quam per cellas, non perfunctorie, ut quidam, sed intensissime, oculis in terram demissis, cordibus vero in cœlum fixis, devotissime persolvebant. Totum quoque suum, tam interiorem quam exteriorem, hominem habita, voce, vultu, rebus visibilia excedentibus, spretis cunctis aliis, intentum, immo

hic recensentur,
admodum
austerum
tenent,

AUCTORE
FRANCISCO
A. PUTEO.

immo affixum Deo, exhibebant. Diebus vero Dominicis et certis Sanctorum festivitatibus tantum antiquorum eremitarum more, ne ab aliis sacris operibus, licet dignitate inferioribus, impeditentur, Missæ Sacrificium offerebant, quo omnes pariter conveniebant. Et ipsis diebus in refectorio simul ad ritum monachorum comede-
debant. Aliis vero diebus in cellis suis sub arcto silentio, orationi, meditationi, contemplationi, et ceteris piis et devotis exercitiis sine intermissione vacabant, ita ut, ubi prius fuerant specus et cubilia ferarum, tunc videres choros castrorum, cuneos prophetarum, conventus monachorum, et cœtus angelorum r.

r
Hugonem erga se benevolam semper habentes. Cartusiam biographus, quod hosce,

40 Memoratus autem episcopus sanctus Hugo, eos frequenter visitabat, et ut filios tenerrime diligebat; quos usque ad mortem suam et non tantum eos, sed et qui eis exinde successerunt, consiliis semper fovit, et beneficiis. Eratque inter eos, non ut dominus aut episcopus, sed ut socius, et frater humillimus, et ad cunctorum (quantum in ipso erat) obsequia paratissimus. In tantum autem devotus eremum incolebat, ut eum interdum beatus Bruno inde exire et ad oves suas redire compelleret. Itē, inquit, ite ad oves vestras, et quod eis debetis, exolvite s. Ipso etiam beatissimo episcopo instante et procurante, circumvicini omnes, tam ecclesiastici quam nobiles et populares, videntes beati Brunonis et ejus sodalium tam sanctam ac tam honestam ac devotam conversationem, dederunt eisdem, quicquid juris habebant in dictis montibus, et intra fines et limites dictæ solitudinis t. Isti itaque sunt, o felix Carthusia, primi patres illi, qui hanc vastam solitudinem primi inhabitare cœperunt, et in ea Ordinem hunc, qui a te nomen velut oleum ubique terrarum effusum accepit, primi fundaverunt. Isti sunt septem columnæ, quas Sapientia excidit, et in quibus sibi domum ædificavit. Isti sunt septem boves ascendentes de fluvio, et septem spicæ in culmo uno. Et septem buccinæ, quarum usus erat in jubileo.

t
ad quorum septenarium numerum

41 Isti sunt septem candelabra, in quorum medio Joannes scribens septem ecclesiis, quæ erant in Asia, perhibet se vidisse similem filio hominis, vestitum podere, tenentemque in dextera sua septem stellas, quæ septem ecclesiarum sunt angeli; et in medio throni agnum stantem, habentem cornua septem, et oculos septem, qui sunt septem spiritus Dei, in omnem terram missi. Isti sunt septem sportæ fragmentis plenæ, et septem signacula libri clausi, et septem viri. Spiritu Sancto pleni, quos in diaconos ad ministrandum elegerunt Apostoli, et septem gradus, quos vidit Ezechiel ad ascensum exterioris atrii. Iste est septenarius, propter septem Spiritus Sancti dona sacratus. Iste septenarius numerus primus in monadibus perfectus est reditus ex suis partibus aggregatus. Nam unum et sex, duo et quinque, tria et quatuor, quæ sunt partes ejus aliquotæ, septem faciunt. Hinc est, quod septimus dies, et septima hebdomada, et septimus mensis, et septimus annus, tanquam perfecti, erant lege ferriati.

C
diversimode hic alludit,

42 Septem etiam diebus agitur et repetitur omne tempus. Et septimo die cessavit Deus ab omni opere. Et septimo die Christus in sepulcro quievit. In quibus omnibus notatur hujus sacri septenarii numeri, et in eo hujus sacræ Religionis (quæ ab ejusdem numeri viris istis septem

primò instituta est) perfectio. Quæ recte figurata dicitur per stellas illas septem, quas in eorum adventu beato Hugoni Dominus demonstravit, tam propter magnum hujus septenarii sacramentum, quam propter stellarum sublimitatem, stabilitatem, claritatem, puritatem, et quantitatem. Istæ namque virtutes Religiosis omnibus nedum conveniunt, sed etiam necessariæ sunt: qui debent sicut stellæ esse in cælo, per contemplationem et mentis affectum, non in terra. Nam species cæli est gloria stellarum, ait Sapiens u, secundo debent esse in cœpto religionis proposito firmi et stabiles. Nam ideo posuit Deus stellas in firmamento, ut essent in signa et tempora, et dies, et menses et annos. Unde scriptum est, quod stellæ manentes in cursu suo et ordine, pugnaverunt contra Sisaram x, id est, contra diabolum: sic enim Sisara interpretatur: Excludens gaudentem. Tertio debent esse in tribulatione patientes, ut sint sicut stella matutina in medio nebulae.

45 Fecit enim Deus lunam et stellas, ut præessent nocti. Quarto sicut in stellas non cadit corruptio, nec casus, nec error secundum Philosophum, ita et ipsi debent servare carnis integritatem sine corruptio, ut dicere possint illud Apocalypsis: Ego sum genus et radix David, stella splendida et matutina y. Et ne de eis dicatur, quod stellæ non sunt mundæ in conspectu ejus. Quinto, sicut stellarum quilibet major est tota terra, quamvis brevis et quasi punctalis, et modica videatur in exteriori apparentia, sic Religiosi debent semper crescere per charitatem, minui vero per humilitatem. Hæc enim duo, humilitas scilicet et charitas, sunt duo religionis extrema, initium et finis, sine quibus cætera, quæ mediant, omnia sunt potius poena, quam merito digna. O igitur iterum atque iterum felix Carthusia, tamdiu sterilis, nunc vero fecunda! Felices montes, qui tales meruerunt habere incolas et cultores! Felix denique Religio ista divinitus instituta, quæ Religiones cæteras post Augustinum et Benedictum antiquitate præcedit, et has illas etiam vitæ austeritate! De cujus origine hæc pauca, ut ad cœptum propositum redeamus, sufficiant.

44 Beatus itaque Bruno, de quo nobis sermo, in hac vitæ austeritate cum suis in dicta solitudine fere sex annorum spatio perseveravit, die ac nocte sine intermissione jejuniis, orationibus et aliis exercitiis religiosus vacans z. Contigit autem, ut, mortuo Gregorio septimo Pontifice Romano, succederet ei in Papatu Victor Tertius; quo item post paucos menses mortuo, successit ei Urbanus secundus, prius dictus Otho, monachus et abbas Cluniacensis, qui ejusdem beati Brunonis, dum in minoribus age-ret, fuerat discipulus aa. Qui paulo post sui assumptionem ad Apostolatus apicem, non immerito doctrinæ et probitatis ejusdem beati Brunonis, sui olim præceptoris, volensque in sibi a Christo credita administratione ejus uti consiliis, vocavit eum ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ obsequium, addito etiam obedientiæ præcepto. Dictus vero beatus Bruno, percepto hujusmodi mandato, non modicum turbatus est, quippe qui jam solitudinis dulcedinem gustaverat. Tenebat enim cum Maria, ut quiesceret, trahebat Martha, ut laboraret, rogabant fratres, ne se desereret, Papa, ut obediret. Terrebatur curia, si illuc accederet: conscientia vero

u
x
y
z
aa

habitatores
nata sic, fe-
licem prædi-
cat.
E

F

Bruno ex ea
ab Urbano II
Papa evoca-
tur.
aa

A vero timorata ignorabat, quid in re tam perplexa ageret.

Pontifici obtemperandum statuit,

43 Tandem obedientia vicit. Sciebat enim, quod vera obedientia moras non recipit, nec excusationem aut dilationem admittit. Hinc ad fratres et discipulos suos ait: Manere vobiscum, fratres mei dilectissimi, gratissimum; a vobis separari gravissimum; mandatis vero Apostolicis obedire necessarium mihi est. Nam in majoribus est regendi ac jubendi autoritas; in minoribus vero obsequendi necessitas. Unde quasi peccatum ariolandi est repugnare, et quasi seculus idololatria nolle acquiescere, propterea quod Apostolus ait, ut omnis anima sublimioribus potestatibus subdita sit, quia non est potestas nisi a Deo; quæ autem a Deo sunt, ordinata sunt, et qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit: qui autem resistit, ipse sibi damnationem acquirit *bb*. Quid igitur mihi prodesset exterius hic vobiscum jejuniis et abstinentiis carnem atterere, et per inobedientiam, animæ meæ damnationem acquirere? Nolite itaque, fratres, super recessu meo contristari, ne superaddatis dolorem dolori, sed potius in ea vocatione, in qua vocati estis, perseverate. Et ego, expleta mihi injuncta obedientia, ad vos revertar, Domino concedente.

abiensque Siguino, Casæ Dei abbati, locum restituit.

46 Tunc omnes cum lachrymis et ejulatu magno clamare cœperunt dicentes: Cur nos, Pater, deseris, aut cui nos desolatos relinquis? Tu es enim post Deum omnis spes nostra, totumque refugium. Tu nobis in adversis præsidium, in prosperis solatium, in temptatione consilium, in infirmitate subsidium. Quid igitur, te recedente, faciemus, aut ad quem, te absente, recurremus? Erimus profecto sicut oves errantes non habentes pastorem. Si igitur te ad Romanum Pontificem obedientia trahat, trahet nos tecum supereminens charitas, quæ est in Christo Jesu, quam separare non poterit, neque mors, neque vita, neque creatura aliqua. Beatus itaque Bruno hæc audiens, timens, ne propter suum suorum inde discessum locus prædictus, jam Deo dicatus, ad manus laicas et prophanas iterum deveniret, nolensque illum omnino deserere, sed post expletam sibi impositam penitentiam eum intendens cum suis repetere, commendavit et dedit illum venerabili viro domino Siguino, abbati monasterii Casæ Dei, qui fuerat unus ex primis donatoribus prædictis, et habebat quandam cellam sibi vicinam prope Gratianopolim subter castrum Cornillionis *cc*.

ANNOTATA.

a Quid de hic memorata stellarum septem visionem, S. Hugoni, Gratianopolitano episcopo, divinitus oblata, ejusque adjunctis, quæ hic referuntur, nec tamen in Guigone, sancti hujus antistitis biographo, aliore vade antiquo fundantur, sentiendum sit, Commentarii prævii § 23 vide expositum.

b Joannis Epist. 1, cap. 2, v. 15.

c Ita fere Genesios 19, v. 17.

d Ad Hebræos cap. 11, v. 57 et 58.

e Loquitur hic indubie noster biographus, non de Scythia, Septentrionali Asia regione, in qua non minus, quam in terrarum tractu, Carthusiæ eremum complectente, frigida est aeris temperies, sed de Ægypti deserto Schetes seu Sciti, Schythia etiam a nonnullis nuncupato, quod, non secus atque alias Ægypti ac Palestinæ solitudines, ingens olim, uti apud Rosvegdum in Vitæ Patrum

videre licet, anachoretarum multitudo incolebat.

f Ut, quam horrida fuerit Carthusiæ solitudo, antequam hanc cum sociis suis Sanctus noster ingrederetur, distinctius explanatum invenias, adi Commentarium prævium § 26.

g Orationem hanc, seu exhortationem, quam S. Hugo ad Brunonem ejusque socios habuerit, penitus esse a biographo confictam, unusquisque, quantum opinor, propense in animum inducet.

h Esse pariter Brunoni hanc responsionem pro arbitrio hic affictam, uti et Hugoni verba, quæ proxime subduntur, indubitatum apparet.

i Mabillonius Præfatione in Sæculi sexti Benedictini part. II, num. 86 meminuit chartæ, mense Julio anni 1084 ad diocesis Gratianopolitanæ, in qua Carthusia sita est, presbyteros ac laicos datæ, in qua, ne feminæ per Carthusiæ fratrum, qui Deo placere cupientes, mundum et turbas fugiebant, terram transeant, et ne quisquam intra terminos ipsorum possessionis piscationem aut venationem exerceat, et sua animalia pascenda deducat, Hugo episcopus præcepit; verum ego, facta licet diligentissima indagine, chartam illam nusquam invenire quivi.

k Recte hanc Brunonis in Cartusiam ingressui epocham a Puteano hic præstitui, liquet ex iis, quæ Commentarii prævii num. 476 et seqq. adduxi.

l Vera hic prædicari, liquet ex iis, quæ Commentarii prævii num. 502 et seq. dicta sunt.

m De fonte, S. Brunonis nomine hodieque distincto, aliisque, hic memoratis, consule Commentarium prævium § 27.

n Puteanus, qui in plerisque, quæ de S. Brunone ejusque sociis, Carthusiam primum ingressis, scribit, cum Blomenvenna consentit, perperam ab eo hic dissentit; illos enim tunc, non singulos, sed binos singulas inhabitasse cellas, Guigo in Hugonis, Gratianopolitani episcopi, Vita, ut Commentarii prævii num. 473 videre licet, memoriæ prodit; hoc autem scriptore, utpote synchrono fideque dignissimo, standum est, etsi interim Carthusiani haud dudum post Sancti obitum non bini, sed singuli singulas cellas occuparint.

o Consule Comment. præv. num. 487.

p Cum Sanctus, antequam in Cartusiam se abderet, aliquandiu eremitice, ut Commentarii prævii num. 444 et aliquot seqq. docui, in Sicca-Fontanæ solitudine viverit, dubitandum apparet, an a sociis, in Cartusiam eum secutus, in Priorem, cum nondum cum hisce ad Hugonem, Gratianopolitanum episcopum, venisset, electus non fuerit, contra ac iis, quæ hic scribit, Puteanus existimasse videtur.

q Consuetudinum Guigonis cap. 51, num. 5 ita habet: Panis, quamvis de tritico, torta est; panem enim album non facimus: Massonus autem in Opere, quod Annales Cartusienses inscripsit, in Annotat. ad dictum cap. tortam interpretatur panem subrufum.

r De vivendi norma, quam Sanctus ejusque socii in Cartusia tenuerint, videsis Commentarii prævii num. 485 et binis seqq.

s Sanctus vere ita Hugonem, Gratianopolitanum episcopum, obsequentem habuit. Consule Commentarii prævii num. 502.

t Instrumentum, quo id illi fecerunt, Commentarii prævii num. 505 et seqq. integrum dedi.

u Ecclesiastici 45, v. 10.

x Judic. 3, v. 20.

y Apocalypseos cap. 22, v. 16.

z Notata adi in Vitam præced. ad lit. r.

aa Videsis

AUCTORE
FRANCISCO
A PUTEO.

AUCTORIB[us]
FRANCISCO
A. PUTEO.

aa *Videsis, quæ in Annotatis in Vitam. præced. ad lit. q. adduci.*

bb *Ad Roman. 15, v. 1 et 2; ibi tamen pro hisce vocibus, Quæ autem a Deo sunt, ordinata sunt, istæ aliæ de potestatibus leguntur: Quæ autem sunt, a Deo ordinatae sunt.*

cc *Charta, quæ id Sanctus fecit, reperta postea haud fuit. Adi Comment. prævii num. 329.*

CAPUT III.

Sanctus e Cartusia Romam se confert, secutis huc discipulis, ut Cartusiam repetant, suadet, ipseque in Calabria, obtenta a Pontifice secedendi facultate, recusatoque Rhegiensi archiepiscopatu, deserta sese abdit, benevolum ibi erga se comitem Rogerium habet, novas ecclesias condit, sanctissimeque vivit ac moritur.

Romam Bruno venit, discipulis, qui secuti eorum erant,

a

b

c

d

e

Cartusiam ut repetant suadet,

a

b

c

d

e

Et deinde a beato Hugone episcopo benedictione suscepta, Romam accessit *a*. Urgebat enim Apostolicum imperium. Quem Pontifex, de ejus, quem intime diligebat, adventu plurimum gaudens, benigne suscepit, et inter primos et præcipuos sibi peculiaria ac familiares consiliarios, et fideles amicos habuit. Cujus in majoribus causis et arduis Ecclesiæ negotiis utebatur et adhaerebat consiliis. Convenerunt autem ad eum, Spiritu Sancto hoc operante, cæteri fratres omnes *b*, qui prius cum eo in Carthusia fuerant, dolentes plurimum, ipse vero magis, quod locum prædictum Carthusiæ, quem Dominus sibi elegerat, et in quo dignum illi habitaculum construxerat *c*, reliquissent. Dum enim eis in mentem venirent, non sicut murmuratoribus illis in deserto, carnes, cucumeres, aut pepones, sed devotæ illæ meditationes, orationes, lectiones, et spirituales consolationes, quas prius in solitudine prædicta Carthusiæ habuerant; et viderent tumultus, strepitus, et pericula curiæ, non poterant se a lachrymis continere.

48 Tandem vero suasu et inductione ejusdem beati Brunonis, cum nondum posset ipse pro se licentiam seu commeatum redeundi a Pontifice obtinere, tanquam illi in tunc occurrentibus negotiis necessarius, omnes unanimiter consenserunt ad Cartusiam reverti, obtentis prius ab eodem summo Pontifice literis ad prædictum abbatem Siguinum pro restitutione dicti loci *d*; quem illi beatus Bruno inde discedens (ut jam dictum est) remiserat. Magistro itaque Lauduino, quem cæteris fratribus beatus pater Bruno in Priorem loco sui præposuerat *e*, ductore, omnes Cartusiam repetiverunt. Quibus Siguinus abbas rogatu summi Pontificis et

ejusdem beati Brunonis, cum consensu sui conventus et in præsentia præfati beati Hugonis Gratianopolitani episcopi, et alterius Hugonis Lugdunensis archiepiscopi, locum prædictum Carthusiæ libere remisit *f*; ac juri eorum et successorum eorumdem tradidit perpetuo possidendum. Et ex tunc dictus Lauduinus Prior, et cæteri fratres ac eorum successores usque in præsentem diem dictam eremum Carthusiæ cum suis finibus et juribus tenuerunt et possederunt, perseverantes in ea sub communi obedientia capituli generalis totius Carthusiensis Ordinis, quod ibidem annis singulis celebratur juxta vivendi normam ab eodem beato Brunone primo, et deinde a cæteris Carthusiæ Prioribus, et a dicto generali capitulo eis datam *g*.

49 Dictus vero beatus Bruno eidem Urbano Pontifici charus, in regimine Ecclesiæ utiliter et fideliter inserviebat. Erat enim tunc Ecclesia in turbatione maxima propter persecutionem Henrici quarti imperatoris prædicti, qui quemdam Gilbertum, quem Clementem vocavit, de facto in Papatum intruserat *h*. Qui ambo, Henricus scilicet et antipapa Clemens, verum Pontificem Urbanum persequebantur. Quorum furorem idem Urbanus declinans, cum in Romanis (et merito) minime confideret, postquam in Melphi consilium habuisset, Placentiam venit, et ibi aliud concilium celebravit *i*, in quo inter cætera petulantiam quorundam ecclesiasticorum, Gratiano teste, animosissime compescuit. Et plura in eos decreta fecit, maxime contra ecclesiasticos incontinentes et simoniacos, et contra proprietarios et instabiles monachos *k*. Deinde nec ibi securus, ejusdem imperatoris iterum furorem fugiens, relicta Italia, in Gallias transmigravit *l*. Ubi denuo de salute fidei cogitans, aliud concilium apud Claromontem, civitatem Alvernorum, convocari fecit, in quo, eodem Gratiano teste, plures alias constitutiones ordinavit, quæ ad erigendum labentis Ecclesiæ statum respicere videbantur. Et inter cætera statuit, ut Horæ beatæ Mariæ a clericis quotidie dicerentur, et ut in Sabbatis ejus Officium solemniter celebraretur *m*.

50 Legi autem in quadam historia, quæ Fasciculus temporum dicitur, quod hoc beata Virgo fratribus in Carthusia revelaverat, haud dubium, quin beato Brunoni et ejus sodalibus, cum ipsi soli adhuc Carthusienses dicerentur *n*. In eodem etiam concilio rem memoratu dignam fecit. Nam principes Galliæ, et cæteram multitudinem, quæ ad concilium convenerat, ad expeditionem contra Turcas pro recuperatione Terræ Sanctæ taliter animavit, ut trecenta milia hominum nomen suum in militiam Christi dederint, signumque crucis susceperint. Inter quos erat Gotfridus de Builhon, dux Lotharingiæ; quo duce moventes per Germanorum fines atque Pannoniam, Bizantium vadunt, ac deinde, transmissis Hellesponto, Niceam primo, mox Antiochiam, et plures alias Saracenorum urbes, deinde Hierosolymam civitatem Sanctam, et omnem circa regionem capiunt *o*. Ubi dum vellet Christiani dictum Gotfridum in regem coronare, renuit ipse, dicens, se nolle auream ferre coronam in ea urbe, ubi Christus spineam tulerat *p*. Tenuerunt autem dictus Gotfridus et septem alii reges Christiani post eum annis octoginta octo dictum regnum Hierosolymitanum *q*, devictis Babylonis et Ægyptiis, cum magna infidelium strage, et maximo incremento nominis

g
cumque consiliis Urbanum Papam, qui Melphi et Placentiæ, ac dein etiam

h

E

i

k

l

m

Claromonte in Gallia concilium celebravit,

n

F

o

p

q